

Мехед О. Б., доктор педагогічних наук, доцент завідувач кафедри біології Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Розглянуто основні аспекти професійно-особистісної підготовки майбутнього вчителя біології та основ здоров'я, детерміновані сучасними умовами розвитку суспільства. Визначені умови формування готовності до інноваційної педагогічної діяльності.

Ключові слова: інноваційна педагогічна діяльність, інноваційна компетентність, майбутні вчителі біології та основ здоров'я, професійно-особистісна підготовка вчителя.

Annotation. The main aspects are considered for the professional and personal training of the future teacher of biology and the basics of health, determined by the current conditions of the development of society, are substantiated. The conditions for the formation of readiness for innovative pedagogical activity are defined

Key words: innovative pedagogical activity, innovative competence, future teachers of biology and the basics of health, professional and personal training of the teacher

Готовність до інноваційної діяльності є однією з важливих якостей педагога та умов успішності його як професіонала. В той же час педагогічні інновації породжують певні суперечності, пов'язані з необхідністю адекватного поєднання інноваційних програм з затвердженими класичними державними програмами освіти, що передбачає співіснування та взаємодію різних педагогічних концепцій. Що, в свою чергу потребує принципово нових методичних підходів, а також високої якості педагогічного новаторства. Питання адаптації нововведень до фактичних умов роботи, спричинені намаганнями пристосувати до конкретних вимог педагогічні технології, елементи, а часом і зміст освіти, які виявили свою ефективність в інших галузях, або концепції, розроблені в зовсім інших історичних умовах, виявляють безліч практичних питань, що зу-

мовляють актуальність даного дослідження. Зокрема, реформування системи вищої освіти України передбачає переорієнтацію на активні методи отримання знань у процесі професійної підготовки, що передбачає творчий розвиток особистості майбутнього фахівця та його здібностей, а також спонукає до реалізації компетентнісного підходу в професійній підготовці майбутніх працівників освітньої галузі [1; 7].

Мета статті полягає в обґрунтуванні формування готовності майбутніх учителів біології та основ здоров'я до інноваційної професійної діяльності.

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності – особливий особистісний стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості і рефлексії [3]. Успішність впровадження інноваційної діяльності передбачає, що вчитель усвідомлює практичну цінність нововведень у системі освіти не лише на професійному, а й на особистісному рівні. Однак включення педагога в інноваційний процес часто відбувається спонтанно, без урахування його професійної та особистісної готовності до інноваційної діяльності [2]. Вона є основою активної суспільної і професійно-педагогічної позиції вчителя, яка не лише вимагає звертатись до інноваційної діяльності, але й сприяє її продуктивності. Тому надзвичайно важливим є розуміння сутності інноваційної компетентності майбутнього педагога.

Інноваційна компетентність педагога – система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми. На сучасному рівні розвитку цивілізації особливу роль відіграє інноваційний потенціал суспільства, що доволі суттєвим є саме для вчителя біології та основ здоров'я. Розвиток вказаної компетентності передбачає залучення фахівців, здатних системно й конструктивно мислити, швидко знаходити потрібну інформацію, приймати адекватні рішення, створювати принципово нові ідеї в біологічній та здоров'язбережувальній галузях знання [5]. А це в свою чергу формує соціальне замовлення на нові підходи в системі освіти та

охорони здоров'я, нове педагогічне мислення, нове ставлення педагога до своєї професійної діяльності [4; 6]. Сприятливість до нового, інноваційне мислення формується в людини протягом життя. Однак особливого для формування готовності майбутніх вчителів, зокрема й біології та основ здоров'я, до інноваційної професійної діяльності значення набуває саме час навчання у закладі вищої освіти. В даному аспекті значущим для здобуття системи знань, формування відповідних умінь і навичок є саме досвід самостійної діяльності майбутніх педагогів, що дає їм змогу виокремити власну позицію, висловити власну думку щодо професійних питань. Сьогодні важко уявити собі освітній процес закладу вищої освіти без використання сучасних технологій, перш за все, інформаційно-комп'ютерних технологій [8]. Вдале використання хмарних сервісів надає змогу створення єдиного інформаційного простору закладу вищої освіти – хмаро орієнтоване освітнє середовище.

Висновки. Формування знань, мети, основних завдань біологічної освіти досягається в процесі вивчення біологічних наук у закладі вищої освіти із активним застосуванням інновацій. Для успішного формування та розвитку інноваційної компетентності здобувачам освіти необхідно цілеспрямовано і наполегливо користуватися активними та інтерактивними формами та технологіями організації опанування основами біологічних та педагогічних наук. Сучасна підготовка майбутніх вчителів біології та основ здоров'я невинно модернізується й орієнтується на формування професійних компетенцій, завдяки чому здобувачі освіти мають нагоду проявляти інтелектуальну й пізнавальну активність, виробити особистісну соціальну позицію, підкреслити власну індивідуальність та суб'єктність.

Список використаних джерел:

1. Грицай Н. Б. Система методичної підготовки майбутніх учителів біології в педагогічних університетах: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02. Київ, 2016. 42 с
2. Довгопола Л. І., Шапран Ю. П. Діагностика готовності до професійної діяльності майбутніх учителів біології. *World Science*. Warsaw, Poland, 2018. № 6 (34). Vol. 7. С. 27-33.
3. Михайлишин Р. Професійна готовність педагога до інноваційної діяльності: якісний аспект. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна. 2016. Вип. 31. С. 11-18.

4. Мехед О. Б., Мехед Д. Б., Мехед К. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій при здійсненні соціально-педагогічної діяльності. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. Чернігів: НУЧК, 2021. Вип. 14-15 (170-171) С. 27-31
5. Мехед Д. Б., Мехед О. Б., Скребець В. О. Визначення рівня понятійного мислення школярів при вивченні природничо-математичних дисциплін у класах різних профілів. *Збірник наукових праць*. Педагогічні науки. Херсон: Вид-во ХДУ, 2010. Вип. 56. С. 72-75.
6. Мехед Д. Б., Мехед О. Б., Швидкий А. Л. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у мотивації навчальної діяльності студентів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Збірник наукових праць. Київ; Вінниця: ТОВ: фірма «Планер», 2012. Вип. 31. С. 417-422.
7. Морзе Н. В., Нанаєва Т., Омельченко Н. О. STEM в освіті: навч. посіб. Київ: ACCORD GROUP, 2018. 116 с.
8. Тюпіна Н. В. Третяк О. П., Мехед О. Б. Організація самостійної роботи студентів за допомогою хмарної технології збереження інформації (хмара Google). *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2015. Вип. 43. С. 484-486